

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir

ARABULUCULUK &UZLAŞTIRMA

*“Sosyal Arabuluculuk” için
Uyuşmazlıkların Çözümünde Alternatif
Çözüm Yöntemleri
Bilgilendirme El Kitabı*

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

ARABULUCULUK

Arabuluculuk Nedir? • 3

Arabuluculuğun Genel Özellikleri • 3

Arabuluculuk Sürecine Başvuru ve Sürecin İşleyişi • 4

Arabuluculuk Ücreti • 5

Arabuluculuğun Faydaları • 5

UZLAŞTIRMA

Uzlaştırma Nedir? • 6

Uzlaştırmanın Genel Özellikleri • 7

Uzlaştırma Sürecinin İşleyişi • 7

Uzlaştırmanın Sonucu • 8

Uzlaştırmanın Mağdura Sağladığı Faydalar • 9

Uzlaştırmanın Faile Sağladığı Faydalar • 9

Uzlaştırmanın Topluma Sağladığı Faydalar • 10

Sıkça Sorulan Sorular (Arabuluculuk) • 10

Sıkça Sorulan Sorular (Uzlaştırma) • 12

GİRİŞ

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ekonomik gelişmeler ve nüfus artışı uyuşmazlıkların artmasına neden olmuştur. Toplumun her kesiminde uyuşmazlıklar kaçınılmaz durumdadır. Bilinen ve günümüzde en klasik olarak tanımlanabilecek uyuşmazlık çözüm yöntemi devlet yargısıdır. Genel olarak dava yolu ile çözülmeye çalışılan uyuşmazlıklarda taraflar arasındaki uyuşmazlık daha da kötüleşmekte ve maddi-manevi birçok kayıp yaşanmaktadır. Bu olumsuzlukların önüne geçilebilmesi ve toplumda uzlaşma kültürünün oluşması açısından dava yoluna alternatif geliştirilen tahkim, müzakere, arabuluculuk, uzlaştırma, uzman görüşü gibi yöntemler uyuşmazlıkların çözümü için kullanılan alternatif yöntemlerdir. Hukuk sistemi gelişmiş ülkelerde sıklıkla kullanılan alternatif uyuşmazlık çözüm yolları toplumsal huzurun sağlanması açısından önem arz etmektedir.

Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin amacı, uyuşmazlıkların çözümünde yargı sistemine bir alternatif sunarak, uyuşmazlıkların barışçıl, hızlı ve ekonomik bir şekilde çözülmesini sağlamaktır. Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri, yargı sistemiyle rekabet halinde değildir; yargıya başvurulması yolunu ortadan kaldırmaz.

Sende uzlaşma yolunu seç, hem sen kazan hem toplum kazansın.

Huzurlu bir şehir ortamının oluşturulması ve devamlılığı için, olağan hayat akışı içerisinde kaçınılmaz olarak yaşanan uyuşmazlıkların çözümünde, ülkemizde uygulanan ve uygulama kapsamı her geçen gün genişletilen “arabuluculuk” ve “uzlaştırma” alternatif çözüm yöntemlerinin toplumun her kesimi tarafından bilinmesi ve kullanılması önemlidir.

KAZAN-KAZAN

“İşçi, işveren, tüketici, tacir, kiracı, kiraya veren, alacaklı, borçlu, davacı, davalı” hukuki uyuşmazlıklarınızda arabuluculuk yolunu kullanın, “Şüpheli-Sanık, Mağdur-Müşteki, Suçtan Zarar Gören” ceza uyuşmazlıklarında uzlaştırma yolunu kullanın, hem siz kazanın hem Tokat kazansın. Taraflar arasındaki ilişki korunsun, toplumsal uzlaşi kültürüne katkı sağlansın.

Konuşarak Anlaşabilir Uzlaşabiliriz.

Arbuluculuk ve uzlaştırma yolu ile mahkeme önüne gitmeden, çekişmeden, birbirimizi itham etmeden, konuşarak, uzlaşarak anlaşabilir toplumsal huzuru sağlayabiliriz.

“2023 yılı içerisinde müzakeresi tamamlanan 270 bin 209 dosyadan, 225 bin 027’si uzlaşmayla sonuçlanmıştır. Ayrıca 2023 yıl sonu itibariyle müzakeresi tamamlanan 1 milyon 910 bin 11

dosyadan, 1 milyon 581 bin 370 dosyada taraflar uzlaşmıştır. Hukuk uyuşmazlıklarının tarafların rızasıyla çözüme kavuşturulmasını sağlayan arabuluculuk uygulamasına tabi olan dosya sayısı ise 2023 yılı itibariyle 4 milyonu aştı. Görüşmeleri tamamlanan dosyalardan 2,5 milyonu anlaşma sağlanarak, çözüme kavuşturuldu.”

Çıkarlarını Gözet, Uyuşmazlığın Çözümüne Daha Etkin Katkı Sun

Arbuluculuk ve uzlaştırma yolu, mahkemeler aracılığı ile çözüm usulüne göre daha hızlı, daha ucuz, daha esnek, gizli ve uyuşmazlık taraflarının çözüm bulma çabalarına aktif ve etkin katılımlarına olanak sağlayan, taraflar arası gerilimleri azaltan, tarafların çıkarlarını gözetmelerine imkân tanıyan, tarafların çözüme daha etkin katkı sundukları yöntemlerdir. Bu sayede, uyuşmazlık sürecinde ortaya çıkabilecek olumsuz maddi ve manevi etkilerin minimize edilmesine olanak tanımaktadırlar.

Bu bilgilendirme el kitabı arabuluculuk ve uzlaştırma alternatif çözüm yöntemlerinin önemini ortaya koyarak genel bilgi vermek amacıyla hazırlanmıştır. Toplumun her kesiminin adalete hızlı erişmenin en ekonomik ve avantajlı yolu olan arabuluculuk ve uzlaştırma yolu hakkında bilgi edinmesini kolaylaştırmak ve anlaşılabilir olması için olabildiğince sadeleştirilmiş ve hukuki terimlerden arındırılmıştır.

ARABULUCULUK

Arbuluculuk Nedir?

Arbuluculuk; sistematik teknikler uygulayarak, görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getiren, onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekleştiren, tarafların çözüm üretmediklerinin ortaya çıkması hâlinde çözüm önerisi de getirebilen, uzmanlık eğitimi almış olan tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişinin katılımıyla ve ihtiyarî olarak yürütülen uyuşmazlık çözüm yöntemidir.

- Arbuluculuk kurumu, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arbuluculuk Kanununda ve Hukuk Uyuşmazlıklarında Arbuluculuk Kanunu Yönetmeliği'nde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.
- Arbulucu: Arbuluculuk faaliyetini yürüten ve Adalet Bakanlığınca düzenlenen arbulucular siciline kaydedilmiş bulunan, hukuk öğrenimi görmüş kişidir.

Arbuluculuğun Genel Özellikleri

Arbuluculuk ihtiyari arbuluculuk ve dava şartı (zorunlu) arbuluculuk olarak ikiye ayrılır.

İhtiyari Arbuluculuk; dava açmak için arbuluculuğa başvurmanın zorunlu olmadığı haller dışında kalan, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri özel hukuk uyuşmazlıklarında başvurabildikleri bir alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemidir.

Dava Şartı (Zorunlu) Arbuluculuk; mevzuatımızda bazı özel hukuk uyuşmazlıkları için dava açmadan önce zorunlu olarak arbuluculuğa başvurma şartı öngörülmüştür. Zorunlu arbuluculuğun söz konusu olduğu durumlarda arbuluculuğa başvurulmadan dava açılması halinde açılan dava, dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddilecektir. Özel olarak kapsam dışında bırakılanlar hariç, iş hukukundan kaynaklanan uyuşmazlıklar, tüketici hukukundan kaynaklanan uyuşmazlıklar, ticari uyuşmazlıklar, kira ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıklar, taşınır ve taşınmazların paylaşılması ve ortaklığın

giderilmesine ilişkin uyuşmazlıklar, kat mülkiyeti kanunundan kaynaklanan uyuşmazlıklar ve komşu hakkından kaynaklanan uyuşmazlıklarda dava açmadan önce arabulucuya başvuru zorunludur.

• İş hukuku uyuşmazlıklarında 01.01.2018, ticari uyuşmazlıklarda 01.01.2019, tüketici uyuşmazlıklarında 28.07.2020, Kiralanan taşınmazların 2004 sayılı Kanuna göre ilamsız icra yoluyla tahliyesine ilişkin hükümler hariç olmak üzere, kira ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıklar, taşınır ve taşınmazların paylaşılmasına ve ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlıklar, 23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunundan kaynaklanan uyuşmazlıklar ve komşu hakkından kaynaklanan uyuşmazlıklarda 01.09.2023 tarihinden itibaren dava şartı kapsamında dava açmadan önce arabuluculuk sürecine başvuru zorunlu hale getirilmiştir.

Arbuluculuk Sürecine Başvuru ve Sürecin İşleyişi

- Taraflar, kendi özgür iradeleri ile karar verebilecekleri arabuluculuğa elverişli özel hukuk uyuşmazlıklarının çözülmesinde arabulucuya başvurabilir.
- Dava şartı olan arabuluculuk kapsamındaki uyuşmazlıklarda adliye arabuluculuk bürolarından veya UYAP üzerinden başvuru yapılabilir.
- İhtiyari arabuluculuk başvurularında taraflar kendi iradeleriyle herhangi bir arabulucuyu belirleyebileceği gibi adliye arabuluculuk bürosuna başvurarak buradan bir arabulucu görevlendirilmesini de talep edebilirler.
- Arabuluculuk görevini Arabuluculuk Daire Başkanlığınca tutulan sicile kayıtlı arabulucular yürütür.
- Arabulucu, dosya kendisine tevdi edildikten sonra en kısa sürede taraflarla iletişime geçer.
- Arabulucu gerekli hazırlığı yaparak tarafları ilk toplantıya davet eder.
- Taraflar uyuşmazlığı kendi bakış açıları ile özetler. Ortak toplantılar veya özel oturumlar aracılığı ile müzakere süreci yürütülür.
- Bu toplantıda arabulucu açılış konuşması ile tarafları arabuluculuk süreci ve sonuçları hakkında bilgilendirir.
- Anlaşma sağlandığı takdirde anlaşma tutanağı düzenlenir. Çoğunlukla bu süreç birkaç gün içinde tamamlanır. Anlaşma sağlanamadığı takdirde yargı yoluna başvurulabilir.
- Arabuluculuk sürecinin başlamasından sona ermesine kadar geçirilen süre, zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin hesaplanmasında dikkate alınmaz.
- Arabulucu, dava şartı arabuluculukta süreci görevlendirildiği tarihten itibaren üç hafta içinde sonuçlandırır. Bu süre zorunlu hâllerde arabulucu tarafından en fazla bir hafta uzatılabilir (Ticari uyuşmazlıklarda bu süre 6 hafta+ 2 hafta olarak uygulanır).

Arabuluculuk Ücreti

- Dava şartı olan arabuluculukta başvuruda ücret alınmaz.
- Dava şartı arabuluculukta taraflar arabuluculuk görüşmelerinde anlaşamazlarsa 2 saatlik ücret Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.
- Arabuluculuk süreci sonucunda anlaşma olması durumunda arabuluculuk ücreti, Arabuluculuk Asgari Ücret Tarifesine göre belirlenir ve aksi kararlaştırılmadıkça taraflarca eşit olarak karşılanır.

Arabuluculuğun Faydaları

- Arabuluculuk taraf iradesine dayanan bir süreçtir. Arabuluculuk yoluyla uyuşmazlığın çözümü gönüllülük esasına dayalıdır. Taraflar, süreci devam ettirmek, sonuçlandırmak veya bu süreçten vazgeçmek konusunda serbesttirler.
- Arabuluculuk yoluyla uyuşmazlığın çözümü sosyal ve psikolojik bakımdan faydalıdır. Arabuluculuk süreci taraflar arasındaki ilişkilerin korunmasına yardımcı olur ve toplumsal barışa hizmet eder.
- Arabuluculuk süreci, yargı yoluna göre daha ekonomiktir. Yargılama aşamasındaki gibi harç ve davanın başında yatırılması gereken keşif, bilirkişi, tanık ücreti gibi dava giderleri de olmayacağından daha düşük maliyetlidir. Keza, uzun süren yargılama sürecinde duruşmalara katılırken tarafların harcadığı emek, zaman, yol vb. masraflar da bu süreçte söz konusu değildir.
- Arabuluculuk süreci hızlıdır, genellikle birkaç gün içinde çözüme ulaşılır.

- Arbulucu taraflar arasındaki hukuki uyuşmazlığın çözümünde tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişi olarak yer alır ve taraflar arasındaki iletişim ortamını kolaylaştırarak kendi çözümlerini kendilerinin üretmeleri konusunda onlara yardımcı olur. Tarafların çözüm üretmediklerinin ortaya çıkması halinde arabulucu bir çözüm önerisinde de bulunabilir. Süreç sonunda tüm tarafların kazanabileceği (kazan-kazan) bir çözüme ulaşılır.
- Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça arabuluculuk görüşmelerinde gizlilik ilkesine uyulması esastır. Bu durum, ticari, mesleki ve kişisel sırlarınızın korunmasını sağlayacağı gibi, ticari, mesleki ve kişisel itibarınızın zarar görmesini de engelleyecektir.
- Arbuluculuk esnek bir süreçtir. Arabulucu taraflar arasındaki iletişimi sağlar. Taraflarla etkin bir iletişim içinde olan arabulucu taraflar arasında iletişim kurulmasına destek olur; tarafların ihtiyaçlarına ve menfaatlerine dikkat çeker.
- Arbuluculuk, taraflara mahkemede elde edilemeyecek fırsatlar sunar; iletişim sorunlarının giderilerek, problemlerin konuşulması ve üzerinde anlaşılabilir alanların ortaya çıkarılması için olanak sağlar.

UZLAŞTIRMA

Uzlaştırma Nedir?

Uzlaştırma; ceza anlaşmazlıklarında uzlaştırma kapsamına giren bir suç nedeniyle şüpheli veya sanıkla, mağdur, suçtan zarar gören veya kanuni temsilcisinin, Cumhuriyet savcısı tarafından görevlendirilen tarafsız bir uzlaştırmacı yardımıyla anlaşılmaları suretiyle uyuşmazlığın giderilmesi sürecidir.

- Uzlaştırma kurumu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda ve Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.
- Uzlaştırmacı; Şüpheli veya sanık ile mağdur veya suçtan zarar gören arasındaki uzlaştırma müzakerelerini yöneten, Cumhuriyet savcısının onayıyla görevlendirilen avukat veya hukuk öğrenimi görmüş kişidir.

Uzlaştırmanın Genel Özellikleri

- Hızlı adaleti sağlar.
- Şüpheli veya sanık yargılanmaz.
- Mağdurun zararının giderilmesini sağlar.
- Taraflar sürece ve çözüme katılır.
- Özgür iradeye dayanır.
- Toplumsal barışa katkı sağlar.
- Alternatif çözüm yöntemidir.
- Ücretsiz bir süreçtir.

Uzlaştırma Sürecinin İşleyişi

- Uzlaştırmacı görevlendirildiğinde öncelikle tarafların cep telefonuna uzlaştırmacının görevlendirildiğine dair bir SMS (kısa mesaj) gelir.
- Uzlaştırmacı, uzlaştırma evrakını teslim aldıktan sonra 30 gün içinde uzlaştırma işlemlerini sonuçlandırır. Bu süre, 20+20 gün olmak üzere, en fazla iki kez daha uzatılabilir.
- Uzlaştırma süreci yalnızca bir kez işletilir; süreç olumsuz sonuçlanırsa tekrar uzlaştırma yoluna gidilemez.

• Uzlaştırmacı tarafları arayarak, onlara uzlaşma teklifine davet ve teklif ile ilgili bilgi verir. Uzlaştırmacı, öncelikle uzlaştırma kurumu hakkında uzlaştırmanın faydaları, sürecin temel ilkeleri, uzlaştırmacının ve tarafların rolü ile uzlaştırma süreci hakkında genel bilgi verir. Böylece taraflar; hakları, uzlaşmanın mahiyeti ve verecekleri kararların hukuk sonuçları konusunda bilgilendirilir.

- Uzlaşma teklifi teklif formunda yer alan bilgilerin açıklanması ve formun hazır bulunan ilgiliye imzalatılarak verilmesi suretiyle yapılır.
- Taraflar uzlaştırmacının görevlendirildiği yer dışında kalan bir yerde ikamet ediyorsa, uzlaşma teklifi tarafların bulunduğu yerdeki yetkililerin yardımıyla yani “istinabe” denilen yöntemle gerçekleştirilebilir.
- Uzlaşma teklifinin yapılması üzerine, taraflar teklifi hemen kabul edebilirler veya kabul etmeyebilirler. Ayrıca, taraflar üç gün içerisinde inceleyerek ve düşünerek kararlarını uzlaştırmacıya bildirebilirler. Bu üç gün içinde, taraflar uzlaştırmacıyla iletişim kurmazlarsa uzlaşma teklifini reddetmiş sayılırlar.
- Uzlaşma teklifi kabul edilirse, uzlaştırma müzakerelerine (görüşmelerine) başlanır.
- Müzakereler, taraflara uygun olan zamanlarda; adliyelerdeki uzlaştırma görüşme odaları, tarafların kabul etmesi şartıyla uzlaştırmacının ofisi veya tarafların kendilerini güvende hissedecekleri yerlerde gerçekleştirilir.

- Müzakerelerde bir veya daha fazla görüşme yapılabilir ve kural olarak uzlaştırma yüz yüze yapılır. Müzakerelerde taraflar yüz yüze görüşmek istemezse, uzlaştırmacı bir köprü işlevi görerek taraflar arasındaki görüşmeleri ayrı ayrı yürütür.
- Müzakereler gizlidir, üçüncü kişilerle paylaşılmaz.
- Taraflar müzakereler sonucunda, mağdurun zararının karşılanması ve/veya mağdurdan özür dilenmesi gibi bir edim belirleyebilecekleri gibi edimsiz olarak da anlaşabilirler.
- Müzakereler sonunda taraflar, uzlaşmaya ya da uzlaşmamaya karar verirler.
- Uzlaştırma işlemleri sonuçlandırıldığında, uzlaştırma “Uzlaştırma Raporu” düzenler ve bu raporu taraflara imzalatılır. Bu aşamada raporun bir örneği taraflara verilmez.
- Uzlaştırmacı, raporu uzlaştırma bürosuna teslim eder. Raporun Cumhuriyet savcısı veya hakim tarafından onaylanması üzerine , taraflar raporun bir örneğini alabilir.

Uzlaştırmanın Sonucu

Uzlaşma, ceza anlaşmazlıklarında uzlaştırma kapsamına giren bir suçun sonuçlarına ilişkin olarak şüpheli veya sanık ile mağdur veya suçtan zarar görenin hukuka uygun olarak anlaşmalarıdır.

- Uzlaşmanın sağlanması halinde mağdur, yargılama sürecine girmeksizin uzlaşma sonucu belirlenen haklarını alır.
- Soruşturma evresinde uzlaşmanın gerçekleşmesi ve edimin yerine getirilmesi halinde, şüpheli hakkında kovuşturmayla yer olmadığına dair karar verilir ve adli sicile kaydedilmez. Aksi halde kamu davası açılır.

•Kovuşturma evresinde uzlaşmanın gerçekleşmesi ve edimin yerine getirilmesi halinde, sanık hakkında düşme kararı verilir ve adli sicile kaydedilmez. Aksi halde yargılamaya devam olunur.

Uzlaştırmanın Mağdura Sağladığı Faydalar

- Mağdurun uğradığı maddi veya manevi zarar uzlaştırma sistemi ile 30 gün gibi kısa bir süre içerisinde giderilir.
- Mağdur, ceza ve tazminat davalarını takip etmekten kurtulur, mahkemeye gitmek zorunda kalmaz.
- Uzlaşma sağlandığında mağdurun elde ettiği kazanımlar, fail tarafından yerine getirilmez ise uzlaştırma raporu, mahkeme kararı gibi icra olunur.
- Uzlaştırma sürecinde mağdurun görüşleri dikkate alınır ve çözüm sürecine dahil olur. Fail mağdura karşı olan sorumluluğunu bizzat üstlenir.
- Mağdura anlaşma konusu olan edimi ve koşullarını belirleme imkanı sağlar. Mağdur kendisinden özür dilenmesi fırsatını yakalar.
- Uzlaştırma hızlı çözümün yanında, mağdurun suç dolayısıyla meydana gelen güven bunalımının ve korkularının ortadan kalkmasına katkı sağlar.

Uzlaştırmanın Faile Sağladığı Faydalar

- Uzlaşma sağlanırsa; failin toplum nezdindeki itibarı korunur, sicili temiz kalır ve fail herhangi bir ceza almaz.
- Uzlaştırmada fail, suçlu değil taraftır ve mağdura karşı şahsen sorumludur.
- Fail, mağdurun uğradığı zararın nasıl giderileceği konusunda mağdur ile birlikte söz sahibidir.
- Uzlaştırma, faile mağdurdan özür dileme ve hatalarını düzeltme imkânı sunar.
- Failin uzlaşma teklifini kabul etmesi suçu kabul ettiği anlamına gelmez.
- Uzlaşma sağlanır ve edim yerine getirilirse, faile kamu davası açılmaz.

Uzlaştırmanın Topluma Sağladığı Faydalar

- Suçların müeyyideye tabi tutulmasındaki temel gerekçe bozulan toplum düzeninin düzeltilmesi olduğundan, suçun toplum üzerindeki etkilerinin giderilmesini sağlar, toplum barışına katkı sunar.
- Toplumun adalet tecrübesinin artmasına ve sorunların adli birimlere yansımadan toplum içerisinde sulh ile çözülmesine katkı sağlar.
- Taraflar arasında sürekli olarak yinelenecek uyuşmazlığın halli ile yeni suçların ve dosyaların önü alınır.
- Uzlaştırmacıların müzakerelerde edindikleri tecrübe ve becerilerini toplum içerisinde kullanmaları ve paylaşmaları ile uzlaşi kültürünün toplumun geneline yayılmasına katkı sağlar.
- Tarafların adalet sistemine olan güvenlerinin artmasını sağlar.

Sıkça Sorulan Sorular (Arbuluculuk)

1.Ne zaman arabulucuya gidebilirim?

Karşı tarafla aranızda uyuşmazlık çıktıktan ve fakat mahkeme veya tahkime başvurmadan önce arabulucuya gidebileceğiniz gibi mahkemeye dava açtıktan sonra da arabulucuya gidebilirsiniz.

2.Tüm davalar arabuluculuk kapsamında mıdır?

Hayır. Arabuluculuk ancak tarafların serbest iradeleriyle karar verebilecekleri konularda mümkündür. Daha açık bir ifadeyle; kamu düzenini ilgilendirmeyen ve cebri icraya elverişli konularda taraflar arabulucuya gidebilirler. Tarafların sözleşme konusu yapamayacakları konularda örneğin ceza davalarında, nüfus kaydına ilişkin davalarda veya çocukların velayetine ilişkin davalarda arabuluculuk mümkün değildir.

3.Arabulucuya başvurmakla dava açmaktan vazgeçmiş mi olurum?

Hayır. Taraflar arabulucuya başvurmak, süreci devam ettirmek, sonuçlandırmak ve bu süreçten vazgeçmek konusunda tamamen serbesttir. Kendi isteğiniz ile başlattığınız bu süreci yine kendi isteğinizle sona erdirip mahkemeye başvurabilirsiniz.

4. Başvuru nereye yapılır?

Dava şartı arabuluculuk kapsamında başvuru adliyelerde bulunan arabuluculuk bürolarına yapılır. Arabuluculuk bürosu olmayan yerlerde arabuluculuk bürosu sıfatıyla görevlendirilen sulh hukuk mahkemesi yazı işleri müdürlüğü tarafından işlemler gerçekleştirilir. İhtiyari arabuluculuk kapsamında arabulucuya başvuru yapılır.

5. Arabuluculuğa başvuru ücretli midir?

Arabuluculuk bürosuna başvuruda herhangi bir ücret alınmaz. Taraflar arabuluculuk görüşmelerinde anlaşamazlarsa 2 saatlik ücret Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır. Anlaşma durumunda ücret, aksi kararlaştırılmadıkça

tarafarla eşit şekilde ödenir. Ancak uygulamada sıklıkla görüldüğü üzere, işveren tarafından da arabuluculuk ücretinin tamamı ödenebilir. Ücret, Arabuluculuk Asgari Ücret Tarifesine göre belirlenir. Arabuluculuk Ücret Tarifesi, Arabuluculuk Daire Başkanlığının resmi web sitesinde yer almaktadır.

6. Arabulucuyu nasıl seçeceğim?

Taraflar arabulucuyu, Daire Başkanlığımızın resmi web adresi olan <https://adb.adalet.gov.tr> adresinde yer alan güncel arabulucular listesinden seçebilirler. Dava şartı arabuluculuk kapsamında arabulucu, adliyelerdeki arabuluculuk bürolarındaki görevli personel tarafından sicile kayıtlı arabulucular listesinden atanacaktır. Ancak tarafların listede yer alan herhangi bir arabulucu üzerinde anlaşmaları halinde bu arabulucu görevlendirilir.

7. Arabuluculuk görüşmelerine kimler katılır?

Arabuluculuk görüşmelerine taraflar bizzat ya da varsa avukatları aracılığıyla katılabilirler. Tarafın vekili aracılığı ile görüşmelere katılmak istemesi durumunda vekaletnamede arabuluculukla ilgili özel bir yetki gerekir.

8. Karşı taraf görüşmelere gelmezse ne olur?

İlk toplantıya mazeretsiz bir şekilde katılmayan taraf dava açıldığı takdirde, bu taraf dava sonucunda kısmen ya da tamamen haklı çıksa dahi yargılama giderlerinin tamamından sorumlu tutulur. Ayrıca, bu taraf lehine vekalet ücretine hükmedilmez.

9. Anlaşma sağlanamazsa süreç nasıl devam eder?

Arabuluculuk sürecinde taraflar anlaşma sağlayamazsa mahkemeye başvurarak dava açabilirler.

10. Arabuluculuk süreci sonunda vardığım anlaşma benim için bağlayıcı mıdır?

Taraflar arabuluculuk sürecinin sonunda bir anlaşmaya varırlarsa bu anlaşmayı, asıl uyuşmazlık hakkındaki yetki ve görev kurallarına göre belirlenecek olan hukuk mahkemesine ibraz edip, icra edilebilirliğine ilişkin bir şerh verilmesini talep edebileceklerdir. Bu şerhi içeren anlaşma, ilâm niteliğinde belge sayılır. İcra edilebilirlik şerhinin verilmesi, niteliği itibarıyla bir çekişmesiz yargı işi olduğundan buna ilişkin inceleme dosya üzerinden de yapılabilmektedir. Ancak, uyuşmazlık konusu aile hukukuna ilişkin ise bu işlemler aynı usulle belirlenecek aile mahkemesince ve duruşmalı olarak yapılacaktır. Eğer, davanın görülmesi sırasında arabuluculuğa gidilmiş ise, kuşkusuz ki yukarıdaki iş ve işlemler davaya bakan mahkemece yerine getirilecektir.

11. Arabuluculuk ücretini karşılayamayacak durumda olan taraf nereye başvurmalıdır?

Arabuluculuk ücretini karşılamak için adli yardıma ihtiyaç duyan taraf arabuluculuk bürosunun bulunduğu yerdeki sulh hukuk hâkiminin kararıyla adli yardımdan yararlanabilecektir.

Sıkça Sorulan Sorular (Uzlaştırma)

1.Uzlaştırma süreci fail veya mağdurun rızası dışında başlar mı?

Uzlaştırma süreci tarafların kabulüyle başlar, taraflardan biri kabul etmezse süreç işlemez. Taraflar uzlaşma sağlanana kadar bu yöndeki iradelerinden her zaman vazgeçebilirler.

2.Uzlaştırma süreci ne kadar sürer?

Uzlaştırmacının, dosya içindeki belgelerin birer örneğinin kendisine verilmesinden itibaren en geç otuz gün içinde uzlaştırma işlemlerini sonuçlandırması gerekmektedir. Bu süre her defasında yirmi günü geçmemek üzere en fazla iki kez daha uzatılabilir.

3.Uzlaştırmada edim konuları neler olabilir?

Edim; Fiilden kaynaklanan maddi veya manevi zararın tamamen ya da kısmen tazmin edilmesi veya eski hale getirilmesi

Mağdurun veya suçtan zarar görenin haklarına halef olan üçüncü kişi ya da kişilerin maddi veya manevi zararlarının tamamen ya da kısmen tazmin edilmesi veya eski hale getirilmesi

Bir kamu kurumu veya kamu yararına hizmet veren özel bir kuruluş ile yardıma muhtaç kişi ya da kişilere bağış yapmak gibi edimlerde bulunulması,

Mağdur, suçtan zarar gören, bunların gösterecekleri üçüncü şahıs veya bir kamu kurumu ya da kamu yararına hizmet veren özel bir kuruluşun belirli hizmetlerinin geçici süreyle yerine getirilmesi,

Topluma faydalı birey olmayı sağlayacak bir programa katılımın sağlanması,

Mağdurdan veya suçtan zarar görenden özür dilenmesi,

Taraflar uzlaştırma süreci sonunda edimsiz olarak da uzlaşabilirler.

4. Uzlaştırma sürecinde uzlaştırmacı ücretinden ya da yapılan diğer masraflardan mağdur sorumlu olur mu?

Uzlaştırma ücreti ve giderlerinden mağdur/katılan veya suçtan zarar gören hiçbir şekilde sorumlu değildir.

5. Uzlaştırma sürecinde uzlaştırmacı ücretinden ya da yapılan diğer masraflardan şüpheli ya da sanık sorumlu olur mu?

Uzlaşmanın sağlanması hâlinde, şüpheli ya da sanık uzlaştırma giderlerini ödemez. Bu giderler Devlet Hazinesi'nden karşılanır.

6. Mağdurun uzlaşma teklifini kabul etmesi ve uzlaştırma görüşmesi yapması haklarından vazgeçtiği anlamına gelir mi?

Mağdur ya da suçtan zarar görenin uzlaşma teklifini kabul etmesi ve uzlaştırma görüşmesi yapması, haklarından vazgeçtiği anlamına gelmez.

7. Şüpheli ya da sanığın uzlaşma teklifini kabul etmesi ve uzlaşma görüşmesi yapması suçu kabul ettiği anlamına gelir mi?

Şüpheli ya da sanığın uzlaşma teklifini kabul etmesi ve uzlaştırma görüşmesi yapması suçu kabul ettiği anlamına gelmez.

8. Uzlaştırma müzakerelerine kimler katılabilir?

Uzlaştırma müzakereleri gizli olduğu için müzakerelere sadece şüpheli, müdafî, mağdur veya suçtan zarar görenin kendisi veya kanunî temsilcisi ya da vekili katılabilir.

9. Uzlaşma teklifini kim yapar?

Uzlaştırma bürosundan sorumlu Cumhuriyet savcısı tarafından görevlendirilen uzlaştırmacı, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar görene uzlaşma teklifinde bulunur. Soruşturma ve kovuşturma sırasında Cumhuriyet savcısı, hakim ya da adli kolluk görevlileri şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar görene uzlaşma teklifinde bulunamazlar.

10. Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar gören, kendisine uzlaşma teklifinde bulunulduktan sonra kararını hemen vermek zorunda mıdır?

Hayır. Kendisine uzlaşma teklifinde bulunulan kişi düşünmek için uzlaştırmacıdan süre isteyebilir, bu süre en fazla üç gün olabilir. Uzlaşma teklifinde bulunulan kişi üç gün içinde kararını bildirmedeği takdirde, teklifi reddetmiş sayılır.

11. Uzlaştırma raporu Cumhuriyet savcısına verildiği an hüküm doğurur mu?

Hayır. Cumhuriyet savcısı öncelikle uzlaştırmanın hukuka uygun olup olmadığını kontrol eder. Aynı zamanda uzlaşmanın tarafların özgür iradelerine dayanıp dayanmadığını da denetler. Uzlaşmanın tarafların özgür iradesine dayandığını ve üzerinde anlaşılan edimin hukuka uygun olduğunu belirlerse, ancak o zaman uzlaştırma raporu veya uzlaşma belgesi hüküm doğurur. Bu durumda, Cumhuriyet Savcısı raporu veya belgeyi mühür ve imza altına alarak, soruşturma dosyasında muhafaza eder.

12. Uzlaşmanın hukuki sonuçları nelerdir?

Soruşturma evresinde uzlaşmanın gerçekleşmesi ve edimin yerine getirilmesi hâlinde, şüpheli hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilir ve adlî sicile kaydedilmez. Aksi hâlde kamu davası açılır.

Kovuşturma evresinde uzlaşmanın gerçekleşmesi ve edimin yerine getirilmesihâlinde, sanık hakkında düşme kararı verilir ve adlî sicile kaydedilmez. Aksi hâlde yargılamaya devam olunur.

Uzlaşmanın sağlanması halinde, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmaz; açılmış olan davadan feragat edilmiş sayılır.

Uzlaştırma müzakereleri sırasında yapılan açıklamalar herhangi bir soruşturma ve kovuşturmada ya da davada delil olarak kullanılamaz.

Failin, edimini yerine getirmemesi halinde uzlaştırma raporu veya uzlaşma belgesi, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 38 inci maddesinde yazılı ilam mahiyetini haiz belgelerden sayılır.

Çıkarlarını Gözet Uyuşmazlığın Çözümüne Daha Etkin Katkı Sun

Arabuluculuk ve uzlaştırma yolu, mahkemeler aracılığı ile çözüm usulüne göre daha hızlı, daha ucuz, daha esnek, gizli ve uyuşmazlık taraflarının çözüm bulma çabalarına aktif ve etkin katılımlarına olanak sağlayan, taraflar arası gerilimleri azaltan, tarafların çıkarlarını gözetmelerine imkân tanıyan, tarafların çözüme daha etkin katkı sundukları yöntemlerdir. Bu sayede, uyuşmazlık sürecinde ortaya çıkabilecek olumsuz maddi ve manevi etkilerin minimize edilmesine olanak tanımaktadırlar.

Arabuluculuk ve Uzlaştırma T.C. Adalet Bakanlığı'na bağlı olarak yürütülen bir faaliyettir.

Ayrıntılı bilgi için;
www.adalet.gov.tr
www.alternatifcozumler.adalet.gov.tr
www.adb.adalet.gov.tr

Bu broşür; Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı ile Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı'nın resmi internet sitesinden uyarlanıp, MEBİVA'nın yürütücüsü olduğu Avrupa Komisyonu ve Türkiye Ulusal Ajansı tarafından desteklenen "Sosyal Arabuluculuk" Erasmus projesi kapsamında hazırlanmıştır.